medialiitto

Talousvaliokunta
HE 41/2022 vp
Asiantuntijakuuleminen

Johanna Haapiainen-Makkonen

23.9.2022

Esteettömyysdirektiivi ja media-ala

Esteettömyysdirektiivi koskee media-alalla erityisesti

1) Audiovisuaalisia mediapalveluita tarjoavia yrityksiä, kuten tv-yhtiöitä ja

2) Sähkökirjojen kustantajia

- muutos on kirjankustannusalalle suuri, koska koko sähkökirjojen tuotanto-, jakelu- ja kulutusketjun tulee jatkossa olla saavutettava.

Medialiiton muutosehdotus 1

Ehdotamme, että selvyyden vuoksi talousvaliokunnan mietinnössä tuotaisiin selvästi esiin, että *saavutettavuus- ja esteettömyysvelvoitteet kohdistuvat koko sähkökirjojen tuotanto- ja jakeluketjuun*.

- Direktiivi määrittelee sähkökirjat palveluiksi, ja tämä hämärtää vastuukysymystä.
- Sähkökirjan valmistamisesta (digitaalinen tiedosto tai tiedostojen kokonaisuus) saavutettavuus- ja esteettömyysvelvoitteiden mukaisiksi vastaa pääsääntöisesti kustantaja.
- Jakelussa käytetään pääsääntöisesti kustantajaan nähden ulkopuolisia palveluntarjoajia, joita myös uudet velvoitteet koskevat.

Muutosehdotuksen 1 perustelut

Sähkökirjan määritelmän muuttaminen?

- PeVL 34/2022 vp HE 41/2022 vp) (valiokunta) *pitää…ongelmallisena, että sähkökirjan määritelmä on sidottu ehdotuksessa* ***pysyvään tunnisteeseen*** *…Talousvaliokunnan on syytä tarkastella mahdollisuutta laajentaa sähkökirjan määritelmää.*
- Kustannusalan näkökulmasta sähkökirjan määritelmää voisi laajentaa poistamalla vaatimuksen pysyvästä nimikkeestä (esim. ISBN-tunnus).

Muutosehdotuksen 1 perustelut jatkuvat

Sähkökirjaa määriteltäessä olisi tärkeää hahmottaa, että ***sähkökirjat eivät tosiasiassa itsessään ole palveluita, vaikka niitä levitetään ja hankitaan palveluiden kautta***.

- Palveluntarjoajia sähkökirjojen tuotanto- ja kulutusketjussa on useita (esim. kustantaja tai muu sähkökirjan tuottaja, verkkokauppa, lukuaikapalvelu, kirjasto).
- Vastuun jakautuminen tulisi tuoda esiin selkeämmin, jotta kustannusalan ponnistelut eivät mene hukkaan, jos jakeluketju ei tunnista velvoitteiden koskevan myös heitä.

Medialiiton muutosehdotus 2

Ehdotamme, että talousvaliokunnan mietintöön kirjataan, että *aiemmin julkaistujen sähkökirjojen kohdalla olisi mahdollista vedota kohtuuttomaan rasitteeseen yhdistämällä samaan ilmoitukseen useampia teoksia*.

Hallituksen esityksen ja uuden lain tulisi rajoittaa sananvapautta mahdollisimman vähän.

- Direktiivissä sähkökirjat määritellään palveluiksi.
- Uhkana on, että 28.6.2025 tuhannet tai kymmenet tuhannet sähkökirjat poistuvat yleisön saatavilta.

Muutosehdotuksen 2 perustelut

- Tällä hetkellä julkaistut sähkökirjat on voitu tehdä sellaisella tiedostomuodolla, joka ei taivu nyt säädettäviin uusiin velvoitteisiin.
- Saavutettavuutta ei saada aikaan vain tiettyä tiedostomuotoa käyttämällä, vaan koko sähkökirjan toimitusprosessi tulee suunnitella ja toteuttaa uudella tavalla.
- Aiemmin julkaistuilla (nk. backlist-teokset) on suuri merkitys kulttuurille ja sananvapauden toteutumiselle.
- Jos backlist-teokset poistuisivat markkinoilta, yleisön saatavilla olevien teosten määrä vähenisi dramaattisella tavalla.

Muutosehdotuksen 2 perustelut jatkuvat

- Mahdollisuus vedota kohtuuttomaan rasitteeseen on mahdollista tietyissä yksittäistapauksissa. Tämä ei riittävällä tavalla turvaa aiemmin julkaistujen sähkökirjojen asemaa.
- Esteettömyysdirektiivin tavoitteena on, että mahdollisimman laaja yleisö pääsee nauttimaan teoksista. Tarkoitus ei ole, että suuri määrä kirjallisuutta poistuisi kokonaan yleisön saatavilta.
- Huoli yhdistää kirja-alalla tekijöitä ja kustantajia, kestävän ratkaisun löytäminen tärkeää.
- Ehdottamamme muutos keventäisi kustantajien ja myös ilmoituksia käsittelevien virkamiesten työmäärää. Muutos turvaisi myös osaltaan perustuslakiin kirjattua sananvapautta ja jokaisen oikeutta ottaa vastaan tietoa.